

KELEIVIS
Prenumerata:
Amerikoje ir užsieniuose
metams \$4.00
pusiui metų \$2.00
KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

KELEIVIS
Lithuanian Weekly
Published in So. Boston, Mass.
Since February 9, 1905
Address:
KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

NO. 30

"Keleivio" Telefonas: AN 8-3071

Entered as Second Class Matter February 23, 1905, at the Post Office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879

Atskiro numerio
Kaina 10 Centų

54-TIEJI METAI

Rusai Niekina Amerikos Parodą Maskvoje

Tūkstančiai Žmonių Maskvoje Veržiasi Pamatyti Amerikos Parodą; Rusų Vadai Susirūpinę, Kad Paroda Nepaikių Rusams "Neveikų" Minčių Apie Jų Vadų Pažadų Didelį Tuštumą.

Maskvoje Sokolniki parke atsidarė tarptautinė paroda, kurioje ir amerikiečiai neblogai pasirodė. Amerikos paroda stengiasi parodyti kiekvienos dienos amerikiečių gyvenimą—jų gyvenamą namą, krautuves, prekių pavyzdžius ir daug vaizdų iš Amerikos žmonių gyvenimo.

I parodą rusai noriai eina ir pirmomis dienomis parodos rūmai yra užkimšti. Bolševikų vadai jaučia, kad toki paroda gali jiems ne mažai pakenkti, nes rusai gali pradėti lyginti savo pažadų rojų su amerikonišku kasdieniniu gyvenimu, todėl jie stengiasi Amerikos parodą suniekinėti, perstatyti ją, kaip buržuazijos propagandą.

Parodos atidarymo dieną ją aplankė Chruščiovas ir pradėjo su Amerikos viceprezidentu Nixonu ginčus apie komunizmo gerumą ir kapitalizmo blogumą. Rusų diktatorius gėdijosi, kaip, anot New York Times, ginčydavosi jūrininkai kokio nors uosto karčiamio prieš keliasdešimt metų... Chruščiovas pakartotinai gyrėsi, kad jis turi prašmatnesnį karščių raketų ir vis žadėjo, kad po septynių metų rusai ne tik pavys, bet ir pralinks Ameriką...

Po Chruščiovo "debatų" su Nixonu rusų spauda vis labiau užsipuldinėja Amerikos parodą, kaip neteisingai vaizduojančią Amerikos gyvenimą. Matomai, rusai skaito saugiau išpeikti rusų žiūrovams Amerikos parodą, kad ji nebedarytų tokio įspūdžio žiūrovams.

Vienoj Triukšmaują Komun. Jaunimas

Vienos mieste, Austrijos sostinėje šią savaitę susirinko apie 17,000 jaunimo iš įvairių komunistinių ir laisvojo pasaulio kraštų. Kai komjaunimas suruošė stadioną savo iškilmingą pasirodymą, du trečdaliai stadiono buvo užpildyti (ten telpa apie 100,000 žmonių).

Daugiausiai dalyvių yra iš komunistų valdomų kraštų, bet ir iš Amerikos atvažiavo apie 400 įvairaus amžiaus "jaunuolių".

Komunistai savo sąskrydį rengė du metus. Vienos gyventojų milžiniška dauguma yra priešingi tam bolševikų kermošui. Virš miesto skraido lėktuvai ir rašo danguje įspėjimus "atsiminkite Vengriją", arba "atsiminkite Tibetą" ir panašius priminimus.

Vienos policija daboja, kad tarp vietinių ir svečių nekiltų muštynės...

Plieno Streiką Visi Pradeda Jau Jausti

Plieno streikas dar neilgai tęsiasi, bet jo įtaka jau plačiai jaučiama ir kasdieną ta įtaka vis daugiau jaučiama. Daug tūkstančių darbininkų už plieno pramonės ribų nedirba ir nežino, kada vėl pradės dirbti. Kai kurios dirbtuvės jau pradeda jausti ir plieno trūkumą. Tokių dirbtuvių dar nėra daug, bet jų jau yra. Net ir vyriausybėje kykla susirūpinimas, kad plieno pažadų rojų su amerikonišku kasdieniniu gyvenimu, todėl jie stengiasi Amerikos parodą suniekinėti, perstatyti ją, kaip buržuazijos propagandą.

Nasseris Barškina Savais Ginklais

Egipto diktatorius minėjo trijų metų sukaktį nuo Sueco kanalo nusavinimo ir ta proga pasakė labai karinę kalbą. Nasseris pabrėžė, kad jis nebijo žydų ir jei kaip, tai "ši kartą Izraelis bus sunaikintas". Nasseris lygino Izraelio valstybę prie "imperializmo ir išdavystės kriminalo".

Nasserio smarkavimų seniai kas bebuvo girdejęs, todėl jo žodžiai daug kam priminė, kad Viduriniuose Rytuose yra dar ir nasserinis skaudulys visai neužgijęs...

ISPEJA PRANCŪZUS

Prancūzijos ministrių pirmininkas Debrė įspėjo visus de Gaulle šalininkus, kad dabartinis bandymas atstatyti prancūzų finansus turi pasisekti. Jei ne, tai de Gaulle vietą užims fašistai arba komunistai.

ADM. W. LEAHY

Amerikos William Leahy 84 metų amžiaus, mirė Bethesda ligoninėje. Paskutinajame pasaulio kare jis ėjo svarbias pareigas prie prezidentų Roosevelto ir Trumano.

ATOMŲ VAROMAS PREKINIS LAIVAS

Pirmasis atomų jėga varomas prekybinis laivas "Savannah" nuleistas į vandenį Camden, N. J. Jis pastatytas 3 mylių atstume nuo tos vietos, kur 1787 m. buvo nuleistas pirmasis Amerikos garu varomas laivas. Savannah krikšto motina buvo prezidento Eisenhowerio žmona.

Atstovų Rūmai Siūlo Prancūzai Alžyre Daro Įstatymą

Atstovų rūmai pereiną savaitę gavo iš savo darbo komisijos darbo įstatymo projektą, kurį dabar svarstys atstovų rūmų visuma. Panašų įstatymą senatas jau seniai yra priėmus, bet atstovų rūmai dėl tokio įstatymo negalėjo nei pernai nei dabar susitarti. Komisijos dabar siūlomas įstatymas irgi jau susilaukė daug kritikos.

Jei atstovų rūmai įstatymą ir priimtų, jį tektų derinti su senato priimtuoju įstatymu ir sunku pasakyti, kokiame pavidale tas įstatymas būtų galutinai priimtas. Kaip dabar įstatymas yra, jis nepatinka nei unionams, nei darbdaviams; unionams jis atrodo per daug griežtas, o darbdaviams atrodo per daug švelnus. Gal todėl įstatymas ir bus priimtas, kad jį visi peikia?

Rusai Cenzuravo Amerikos Knygas

Amerikos parodoje Maskvoje, šalia daugybės kitų dalykų, yra parodyta ir maža amerikietiška biblioteka (knygynas). Bet kada amerikiečiai savo knygas išstatė, atvažiavo keli rusai cenzoriai ir visas jiems nepatinkamas knygas išmetė iš 'knygyno lauk'. Virš šimto knygų buvo išmesta lauk, o jų tarpe net ir tokios visai nekalios, kaip World Almanac, paprasta informacijos knyga.

Toks knaisiojimas po parodos knygyną rodo, kad bolševikai dar nėra daugių iki kultūrinių mainų, apie kuriuos jie kalba be pražios ir galo.

Prancūzai Alžyre Daro Ofensyvą

Prancūzų kariuomenė Alžyre pereiną savaitę gale pradėjo puolimą prieš arabų sukilėlių jėgas Kabilijos kalnuose. Prancūzai tikisi sulaužyti maistinių pasipriešinimą sunkiai prieinamuose kalnuose, iš kur sukilėliai puldinėja lygumų sritis.

Sukilėliai iš savo pusės ruošia diplomatinę ofensyvą prieš prancūzus Jungtinių Tautų organizacijoje, kur "Alžyro klausimas" ruošiamasi svarstyti J. T. seime. Sukilėlių rėmėjai—arabų valstybės su pagalba daugelio Azijos ir Afrikos tautų tikisi gauti J. T. seimo dviejų trečdalių pritarimą ir tuo būdu paveikti prancūzus, kad jie ieškotų taikos su Alžyro maistinėmis.

JIS NORI SKRISTI

97 metų amžiaus Parkinson iš Los Angeles, Calif., mirė 1955 m. gegužės 17 d. po ilgos ligos. Jis buvo 77 metų, su juo kartu skriso senuka, 92 metų amžiaus.

Chruščiovo Išgarsino Pavergtųjų Savaitę

Sovietų Rusijos diktatorius Nikita Chruščiovas labai užsirūstino, kodėl Amerika paskelbė Pavergtųjų Tautų Savaitę ir už tą jis išmetinėjo viceprezidentui R. Nixonui Maskvoje. Chruščiovo protestai atkreipė ir pačių amerikiečių dėmesį į tą "savaitę", nes pirmą ją mažai kas kreipė dėmesį. Visokių "savaičių" ir "dienų" čia yra davynios galybės ir jos mažai ką apeina. Taip būtų buvę ir su "Pavergtųjų Tautų Savaitę", bet Chruščiovas pasistengė, kad ta "savaitė" nebūtų užmiršta.

Chruščiovas dar būdamas Lenkijoje jau protestavo dėl tos savaitės paskelbimo, o Maskvoje jis viceprezidentui akis badė su "pavergtųjų" savaitę. Pagal Nikitą, bolševikai nieko negali pavergti, nes pas juos nėra kapitalizmo. Jeigu rusų bolševikai ką užkariauja ir primeta kaimynams savo režimą ir išnaudojimą, jie tokį reikalą vadina "išlaisvinimu".

Nixonas Lankysis 4 Dienas Lenkijoje

Amerikos viceprezidentas R. Nixon grįždamas iš Maskvos sustos keturias dienas Lenkijoje. Tą jis darys todėl, kad rusai jam neleido lankyti rytinio Sibiro miestų, kaip jis buvo planavęs. R. Nixon manė per Sibiją grįžti į Alaską, bet rusams kažkodėl jo lankymasis rytiniame Sibire nepatiko ir svečias turėjo kitu keliu važiuoti namo. Jo apsilankymas Lenkijoje primins lenkų tautai, kad Amerika neužmiršta senos draugystės tarp tų dviejų tautų ir nors dabar lenkai turi eiti skirtingu keliu, jų padėtį ir vargą Amerika pilnai supranta ir užjaučia.

Kai Nixonas rengėsi važiuoti į Rusiją, buvo sakoma, kad jis Rusijos galės lankyti visus Rusijos miestus, kokius tik norės. Bet pasirodė, jog Maskvos diktatoriai nustatė svečiui kelią, kokį jie norėjo...

Amerikos Kariai Pasiliks Berlyne

Pereitos savaitės gale 4 didieji ministrai Zenevoje neposėdžiavo, todėl Amerikos valstybės sekretorius C. Herter turėjo progos nuvykti į Berlyno miesto vakarinę dalį ir ten dalyvavo atidaryme "John Foster Dulles gatvės". Berlyno miestas vieną gatvę pavadino mirusio Amerikos valstybės sekretoriaus vardu.

Ta proga Ch. Herter sakė berlyniečiams, kad Amerika nesutiks savo kariuomenės ištraukti iš Berlyno miesto, kaip to reikalauja Maskva. Laisvės be jėgos negalima ginti, todėl Vakarų kariuomenė liks laisvės sargyboje Berlyne.

Ženevoje Susitarti Negali Skirstytis Nenori

Ministrai Jau Kelis Kartus Rengėsi Vaziuoti Namu, Vis Lūkurioja ir Tikisi, Kad Gromyko Pasidarys Sukalbamas; Tarp Vakarų Ministerių Vienybės Vis Dar Nėra; Rusai Tuo Naudojasi.

Demokratų Sutarė Daryti Paliubas

Demokratų partijos nacionalinio komiteto pirmininkas Paul Butler turėjo pasitarimą su demokratų kongreso vadais sen. L. Johnsonu ir su atstovų rūmų pirmininku Sam Raybrnu.

Po pasitarimų buvo sutarta vengti viešų ginčų ir savitarpinių priekaištų, kurie gali pasunkinti partijai laimėti ateinančių metų rinkimus.

Ginčas partijoje ėjo dėl demokratų partijos taktikos kongrese. P. Butler ir daugelis kitų partijos darbuotojų už kongreso ribų ir nei kongrese mano, kad partija kongrese turi būti kovinesnė ir leisti įstatymus neatsižvelgdama, kad prezidentas juos gali vetuoti. Partijos vadovai kongrese manė, kad reikia parodyti praktišką darbą ir todėl skaitė reikalinga ieškoti kompromiso su vyriausybe įstatymų leidime.

Prezidentas dabar veto kongreso priimtą įstatymą statybai remti. Tas prezidento "veto" ir suartino demokratų, kurie sutarė rodyti daugiau vienybės ir aiškiau bei vieningiau kovoti prieš administracijos politiką.

KUBOS CASTRO JAU GRĮŽO Į VALDŽIĄ

Kubos vyriausybė, po prezidento pašalinimo, jau persitvarkė. Fidel Castro baigė savo "atsistatydinimo" komediją ir grįžo prie valdžios vairo.

Savo grįžimą prie valdžios Castro suderino su liepos 26 švente, kada keli šimtai tūkstančių Kubos valstiečių suplaukė į sostinę Havaną ir demonstravo už Castro vykdomą žemės reformą ir už patį Castro.

JIS IEŠKOS FAKTŲ

Prezidentas D. Eisenhower pavedė darbo sekretoriui James Mitchell išaiškinti plieno streiko priežastis ir jam pranešti, kad jis galėtų spręsti, ar jam į tą ginčą kilti ir kada.

Ženevos keturių didžiųjų ministerių konferencija negali nei priėti prie susitarimo, nei išsiskirstyti namo.

Jau iš kelių kartų Amerikos valstybės sekretorius kalbėjo apie savo atostogas, primindamas savo kolegoms, kad jau laikas ruoštis namo. Priminimas betgi nieko negelbėjo, derybas visvien nejudė iš vietos ir Vakarų ministrai negali išgauti iš Gromyko jokių aiškių pažadų dėl Vakarų valstybių teisių gerbimo Berlyno mieste.

Derybas apsunkina ir tas faktas, kad tarp Vakarų ministerių nėra aiškaus susitarimo, ko jie nori ir po kiek antausių iš Gromyko jie nutrauks pasitarimus.

Ypač Anglija vėl pasirodo norinti eiti savu keliu. Anglijos vyriausybė žut būt skaito reikalinga diskalbeti iki vyriausybės galvų pasimatymo, kas anglų vyriausybei svarbu yra vidaus politikos sumetimais, besirušiant prie visuotinių rinkimų krašte.

Dėl Vakarų nevieningumo ir Sovietų Gromyko lengviau yra manevruoti ir tęsti bergždžius pasitarimus, kurie prie jokio daugiau ar mažiau protingo susitarimo nebegali prisieiti. Atrodo, kad Ženevos konferencijos dienos priklauso nuo Vakarų ministerių susitarimo baigti jas ir pasakyti, kad su rusais nepavyko susikalbėti.

ATRADO HITLERIO PASLEPTĄ "TURTA"

Karui einan prie galo vokiečiai sumetė į vieną ežerą Austrijoje daug falsyvių anglškų pinigų. Vokiečiai norėjo iškirsti anglams nemažą kiauylę. Jie atspausdino galybę anglškų pinigų po 5 svarus ir ruošėsi tuos pinigus išmėtyti virš Anglijos ir kitur. Pinigai gerai padirbti ir juos nelen-gva atskirti nuo tikrų pinigų. Savo planų naciai nebesusėjo įvykinti, jiems teko galvoti, kaip savo kailį išgelbėti. Padirbtus anglų pinigus naciai sumetė į ežerą prie Gratz miesto Austrijoje. Pereitą savaitę iš to ežero jau ištraukta 50,000 anglų notų po 5 svarus. Bet tai dar ne visas nacių turtas tame ežere.

JAPONAI IR BRAZILIJA

Japonų ministerių pirmininkas Kiši atvyko Brazilijon stiprinti prekybių ryšių tarp tų dviejų šalių. 400,000 japonų atsikėlė Brazilijon.

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

—Maiki, ar tu žinai kelią į Kanadą?
—Ar tėvas norėtų tenai nuvykti?
—Jes, Maiki, ne tik norėčiau, ale ir noriu.
—O kodėl toks noras atsirado?
—Atsirado, vaike, iš gazių.
—Sakyk, tėve, iš laikraščių.
—Jes, vaike, iš laikraščių. Matai, mano frentas Zacirka išskaitė gazietose, kad Augusto 5 ir 6 dienomis Hamiltono mieste bus dideli Kanados lietuvių traicės atleidai. Sako busių labai daug gražių dypukų merginų.
—O kam tėvui merginos?
—Norėčiau pasižiūrėti.
—Ar vien tik pasižiūrėti?
—Nu, ar to neužtenka?
—Jeigu tėvui to ir užtektų, tai merginoms neužtektų.
—Tai kaip tu rokuoji, ko joms reikėtų?
—Jau unoms merginoms, tėve, reikia jaunų vaikinų, o ne kuprotų senių. Jos nenori, kad tokie seniai ir žiūrėtų į jas.
—Olrail, Maiki, jeigu jau taip, tai mudu su Zacirka galėtume ir tave pasiimti su savimi. Žinai, Zacirka jau nusipirko naują armobilą, tik nežino, katroj pusėj ta Kanada yra. Valuk to aš ir klausiu, ar tu žinai, kaip tenai nuvažiuoti?
—Kelią aš žinau, tėve.
—Nu, tai daugiau nieko ir nereikia, Maiki. Nuvažiuosim ir visi turėsime Kanadą gūt taim. Gal ir atlaidy gausim.
—Kokių atlaidy?
—Kam to klausai, juk turėtum pats žinoti. Gazietose rašo, kad Hamiltone bus Kanados lietuvių Traicės diena. O per traicės kermosių Lietuvoje žmonės visada gaudavo atlaidy, arba, kaip Plungėj sakydavo, gaudavo atpuskų. Jei kas šėyrai pasimeldavo, tai gaudavo ir zupelnų atpuskų.
—Bet Kanadoj bus ne "traicės atlaidai," tėve, o Tradicinė Lietuvių Diena.
—O kas yra Tradicinė Diena, Maiki? Ar tai ne šv. Traicės kermosius su zupelnais atlaidais?
—Ne, tėve. Tradicinė Diena reiškia, kad tai ne pirmutinė tokia diena, bet buvo tokių ir pirmiau. Reiškia, pas Kanados lietuvius ji yra pasidariusi jau papročiu. Išgyvenęs papročys ir yra tradicija.
—Tai sakai, atlaidy nebū?
—Aš nelabai suprantu, ką tėvas vadini "atlaidais."
—Vot tebe raz! Eini į mokslius, skaitai dideles knygas, o nežinai, kas yra atlaidai. Kurgi tavo žuimas?

—Gera, gerai, o kaip tėvas supranti "atlaidus?"
—Maiki, atlaidai reiškia griekų atleidimą. Jeigu bučeris pardavė man solderį ir nusuko ant vogos, tai jis papildė grieką. Bet per atlaidus jis gali tą grieką nusiplauti ir stoti prieš šv. Petrą čystas. Tai ve, ką reiškia atlaidai. Cigonas, kad ir kumele būtų pavogęs, bet jei per atlaidus gaus griekų atleidimą, tai kelio į dangaus karalystę jam niekas neužstaps. Ana to juk ir yra atlaidai, Maiki.
—Jeigu tėvas nori patekti į daugus karalystę, tai turėtum žinoti, kad Kanados Tradicinė Lietuvių Diena niekam blogų darbų neatleidžia ir niekam pasporto į dangaus karalystę neduoda.
—Nu, tai kam ji reikalinga?
—Ji reikalinga lietuvių palaikyti, tėve. Lietuvių Diena duoda progos lietuviams suvažiuoti, pasigerėti savo dainomis, šokiais, pasiklausti paskaitų ir atsiminti nepriklausomą Lietuvą. Norėčiau ir aš tenai būti, nors Lietuvos nesu matęs.
—Nu, tai aš, Maiki, turėsiu pasikalbėti su Zacirka, ar jis norės tenai važiuoti, kai atlaidy nebus, ar nenorės. Jei norės tik gražių merginų pasižiūrėti, tai važiuosim visi trys. Ar bus gerai?
—Gerai, tėve, gerai.
Stenkitės gyventi taip, kad mirus net graborius gailėtųsi.
Mark Twain

ADMINISTRACIJOS PRAŠYMAS

"Keleivio" administracija prašo mielųjų Keleivio prenumeratorių, kurie nežino adresus, pranešant naują adresą nepamiršti parašyti ir senojo.

208 milionai

J. LIODZIUS
(Tęsinys)

Apie darbininkų išnaudojimą

Vienas painiųjų politikos mokslo ir veiklos uždavinių yra placiųjų tautos masių neturtą sumažinti, jos materialinę gerovę padidinti, kultūrą pakelti. Kiekvienas pilietis turėtų suprasti, kuriuo būdu susidaro turtas ir kurios priemonės leistinos turto įsigijimui naudoti.

Be dideilo mokslo kiekvienam aišku, kad turto liais tapo, kurie turėjo daug vergų, samdinių, darbininkų, baudžiauninkų. Turto liais tapo kariuomenės vadai ir jų artimieji talkininkai, kurie, nugalėję kaimyną, pagrobė jo turtą, paverė nugalėtuosius nugalėtojų naudai dirbti, apkrovė juos duoklėmis. Valdžios turėjimas ar galia įsakymus kitiems duoti buvo vienas pagrindinių šaltinių lobti. Valdžios susidarymas suskaldė priešistorinę vienalytę bendruomenę į ponus ir liaudį. Buvo ir kitų būdų praturtėti, pavyzdžiui, prekyba, kurybinis sumanumas.

Gamtos turtai, žemės plotai yra tik tada turtas, jei ten vyksta našus darbas, duodas pageidaujamy vaisių. Nes pagrindinis turto šaltinis yra keno nors darbas. Tai žino kiekvienas turtoulis bei darbininkas. Namas, įrankis, mašina (didelis įrankis), laivas, drabužis, maisto produktai—yra darbo vaisiai. Darbas yra kovos už būvį, už išlaikymą savęs, savo šeimos, giminės, tautos, pagaliau valstybės išlaikimą. Toj kovoj vystėsi žmogaus atmintis, protas, sugebėjimas įrankius tobulinti ar ką nors nauja, naujina išrasti. Darbo priemonės ir darbo vaisiai tapo tartum dalimi žmogaus kūno, kurios netekimas buvo jaučiamas kaip žala, skriauda, kaip pavojus būsimui nepriklausimui, nusilpėjimui ir vargo. Iš čia kilo prisirišimas prie turto arba nuosavybės jausmas.

Darbo priemonių nuosavybė buvo viena žmogaus gerovės sąlyga. Ir šiandien mes siekiame didesnio kiekio pinigų, kadangi už juos mes galime įsigyti tai, kas būtina. Mūsų laikais gyvenimas be pinigų toks skurdus, toks netikras!

Mūsų gerovei reikalingi daiktai ar pinigai be mūsų pačių ar keno kito (tėvų, senelių) darbo neįgyjami, o darbas dėl duonos yra nemalonus, varginantis, atimamas laiką ir laisvę dalykas. Dėlto kiekvienas, esant galimybei, stengiasi savo darbo našatę lengvinti arba ją visą užkrauti kitiems ir gyventi iš svetimo darbo bei svetimo uždirtito turto.

Padarytos pastangos mažesniu darbu bei jėgų kiekiu gauti galimai didesnį naudą išskyrė žmogaus pirmtakus tolimiausioj pristorėje iš kitų gamtos būtybių. Kada buvo panaudotas pirmas įrankis darbu ar apsigynimui palengvinti, tada įsijiebtė proto kibirkštis ir atsirado pirmieji žmonės.

Polinkis gyventi iš svetimo darbo yra egoistinis, prieštaraujantis teisingumui. Šiandien jis smerktinas. Jis yra švelni savišaugos apraiška ir, nėra ko slėpti,

egoizmas buvo žmonijai išganingas, kaip veiksnys žmonijos kultūrai kilti. Tačiau pasiekus aukšto organizacinio lygio ūkio bei kultūros srityje, gyvenimas išsvetimo darbo pradėtas smerkti. Šiandien mes esame liudininkai vis stipresnėjančio reikalavimo tvarkyti šalies ūkį taip, kad dirbantieji būtų kuo mažiau išnaudojami.

Darbininkai būdami apskunkinti papildoma našta išlaikyti savo darbu dykduonus, t. y. tuos, kurie patys gali užsidirbti sau pragyvenimą, yra labai nepatenkinti: jie įžiūri čionai neteisybę, skriaudą, išnaudojimą, netvarką. Jau senovėje prasidėjo jų kova prieš sveikus nedirbančius. Ji baigsis, kada kiekvienas pajėgus žmogus, šeima, tauta gyvens iš savo darbu užsidirbtos sau "duonos."

Daug išminčių ir pranašų skelbė įvairius receptus, kuriuo būdu pašalinti išnaudojimą žmogaus žmogumi. Buvo daryta ir bandymų tuos nurodymus įvykdyti. Tačiau sėkmės nebuvo. Vietai tokį nesėkmingą bandymą vykdė sovietinis bolševizmas: revoliuciniu smūgiu perkirsti likimo suveržtą "neatmezgamą mazgą."

Sovietų Sąjunga davė žmonijai skaudžią pamoką ir šiandien jos darbai liudija, kaip neturi būti sprendžiamas gyventojų gerovės uždavinys. Sovietinis komunizmas išsigimė į seną rusišką imperializmą užkariuoti kitas valstybes. Jis nesugeba suprasti, kad teroru ir nužmoginimu 208 milijonų iki darbo priemonių, įrankių neįmanoma diktatūros ir visuotinės nacionalizacijos santvarkoje sudaryti sąlygas gyventojams gerovės pasiekimui. Sovietų bei komunizmo 40 metų istorija kalba, kad jiems rūpi visą pasaulį užkariauti, o ne 208 milijonų kiek didesnė gerovė.

Sunkumas panaikinti išnaudojimą glūdi dar ir tame, kad jis turi ne vien blogybę. Susikūrimas valstybės senovėje bei civilizuoto gyvenimo pradžia, taip pat dvasinė ir techninė kultūra didele dalimi yra ponų išnaudojimo liaudies ir jų savitarpės kovos išdava. Turėdamas šaknis žmogaus egoistinėje prigimtyje, išnaudojimas praityje buvo istorijos būtinybė. Pažinimas tos būtinybės nuskaidrina protą ir leidžia pažinti, kad toji būtinybė yra laikina, kad egoizmas gali būti sutramdytas, susilpnintas.

Cia tenka kiek stabtelėti žodžiu "išnaudojimas", pelno ėmimas iš svetimo darbo, arba dalies svetimo darbo vaisių pasisavinimas. Ekonomikos ir politikos moksloose išnaudojimu vadinamas veiksmas, kuriuo darbdavys užmoka darbininkams už jų pagamintą prekę ar padarytą naudą tik dalį jų vertės, o kitą dalį jis pasiima sau. Tiesa, darbdavys bemaž visuomet sumoka darbininkui tai, kas buvo sutarta. Taigi išnaudojimu vadinamas skirtumas tarp gautos darbdavio naudos ir jo sumokėto samdinui sutarto uždarbio arba algos. Šį skirtumą pastebėjo mokslininkai ir ekonomistai

dar 18 šimtmeityje: Adam Smith (1723-1790) ir D. Ricardo (1772-1823). Labiausiai tą skirtumą išryškino ir pavadino jį išnaudojimu K. Marksas (1818-1883). Minėto skirtumo pagrindu jis įžiūrėjo darbininkams daromą skriaudą, prieštaravimą doroviniam teisingumui ir darbdavių pelno šaltinį. Išnaudojimo pašalinimą K. Marksas padėjo socialistinio sąjūdžio pagrindą. Socializmas tam tikru požiūriu yra pastangos įgyvendinti teisingumą darbdavių santykiuose su darbininkais.

Tačiau, klaidinga būtų manyti, kad tas visas skirtumas tarp to, kas darbininkams sutarta mokėti ir tarp darbininkų pagamintos darbdaviui naudos priklauso darbininkams, kad jie turi modalinės teisės tą skirtumą pasiimti sau.

Visų pirma darbdaviui taip pat priklauso atlyginimas už jo įdėtą įmonėje darbą, kaip jos vedėjo, tvarkytojo. Jo darbas yra kūrybinis, svarus gamyboje.

Toliau, dalis paimto uždarbio iš darbininkų turi eiti įsigijimui mašinų, žaliavų, pastatų išlaikymui, rašytinei, įmonės išplėtimui, gamybos patobulinimui. Kokia bebūtų ūkiška santvarka—komunistinė, socialistinė, kapitalistinė ar kuri kita, be minėtų kapitalinių išlaidų įmonė negali gyvuoti, ji turi žlugti. Dėlto darbdavio alga ir suma, skirta kapitalo atkūrimui, nepriklauso darbininkams. Nes čia nėra išnaudojimo žymės. Gali kilti teisingas klausimas dėl darbdaviui atlyginimo už iniciatyvą, už darbą ir už riziką išlaikyti konkurenciją su kitomis įmonėmis dydžio. Lygiai gali būti keliamas klausimas dėl kontrolės tos sumos, kuri skirta kapitalo atkūrimui.

Pagaliau, toji nutraukto darbininkams uždarbio dalis, kuri sudaro darbdavio bei savininko gryną pelną arba šerinkų (akcininkų) dividendą, jau gali būti laikoma darbininkų išnaudojimo veiksmu. Brestą laikas, kada įmonės darbininkų atstovai kartu su darbdaviu už vieno stalo svarstys minėtas tris išnaudojimo pozicijas. Tačiau, Sovietų Sąjungoj darbdavys kapitalistas, būdamas vyriausiojo policijos viršininku—diktorium niekuomet nesileis į kalbas su beteisiais, bebalais darbininkais. Įsakymas iš viršaus arba komanda yra pirmas ir paskutinis sovietinės "demokratybės" dėsni.

(Bus daugiau)

AR SKAITETE DARBĄ?

Paskutinis numeris ypatingai įdomus. Jame rasite jaudinančių eilėraščių iš Sibiro, ištrauką iš didelės pasisekimą turinčios M. Katiškio knygos "Išėjusiems negrįžti", įdomų, suprantamą parašytą bolševikų nukankinto prof. A. Zvirono straipsnį "Materialistinis istorijos supratimas ir gamtos mokslų materializmas." Jame yra ir A. Baltaragio straipsnis apie tai, kaip mes turėtume santykiuoti su Lietuva. Tas klausimas šiuo metu darosi vis opesnis ir kiekvienas samoningas žmogus turi jį sau išsiaiškinti. Tame numeryje yra ir daugiau įdomių dalykų pasiskaityti. Numerio kaina \$1, galima gauti ir Keleivio administracijoje.

JIE GRĮŽO IŠ DANGAUS

Sovietų spaudos agentūra paskelbė, kad šitos kalės vaikai buvo raketų iššauti į tolimas dausas ir iš ten sveiki sugrįžo.

SENOVĖS LIETUVIŲ PINIGAI

"Senovės Lietuvių pinigai" autorius Jonas Karys prašo besiteiraujantiems pranešti, kad knyga jau renkama spaustuveje. Šio veikalio tiražas bus derinamas su iš anksto užsisakiusių asmenų sąrašu. Vadinasi, knygą užtikrintai gaus tik tie dar tebeskaitantieji lietuviškai, kurie ją užsisakė, ar iki rugpjūčio 30 dienos užsisakys. Tatai liečia ir knygų platintojus-pardavėjus; jų pelnui bus duodama kas penktas ekzempliorius. "Laisvai knygų rinkai" spausdinti jau rizikinga; tebus atspausdinta (autorius išlomis) tik "geležinis fondas" egzempliorių būsimai nepriklausomai Tėvynei.

Sprendžiant iš ateinančių užsakymų, "Senovės Lietuvių Pinigų" tiražas apsiribos vos keliais šimtais egzempliorių, todėl šios gausios iliustruotos knygos kainą išliko iki 10 dolerių. Visų iki rugpjūčio 30 d. užsisakiusių knygų asmenų vardai bus paskelbti pacioje knygoje. J. Kario adresas:

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

ELEKTROS AKYS SKIRSTO PUPAS

Batavia, N. Y., yra didelės pupų paruošimo centras. Viena įmonė ten įsigijo elektroninę mašiną pupoms skirstyti. Ta mašina per 36 sekundes tobulai išvalo vieną svarą pupų (svare yra apie 1,200 pupelių). Elektroniniai prietaisai tuoj pastebi, jei kuri pupa yra kitokios negu nustatyta spalvos, jei ji yra suspausta, perskelta, ar kaip kitaip sugadinta ir tokias išskiria. Jokia žmogaus akis negali taip tobulai pupų išrūšiuoti.

Savo protu pamąstyk, bet ir kito iškausyk.

ŽMOGUS SKRAIDO GERIAU UŽ PAUKSTĮ

Seniai ir žmogus nurėjo skraidyti, bet ilgai jam tas nevyko. Seniai jis laužė galvą, kaip pasidirbti tokį "vežimą", kuris galėtų oru veikalo tiražas bus derinamas su iš anksto užsisakiusių asmenų sąrašu. Vadinasi, knygą užtikrintai gaus tik tie dar tebeskaitantieji lietuviškai, kurie ją užsisakė, ar iki rugpjūčio 30 dienos užsisakys. Tatai liečia ir knygų platintojus-pardavėjus; jų pelnui bus duodama kas penktas ekzempliorius. "Laisvai knygų rinkai" spausdinti jau rizikinga; tebus atspausdinta (autorius išlomis) tik "geležinis fondas" egzempliorių būsimai nepriklausomai Tėvynei.

Sprendžiant iš ateinančių užsakymų, "Senovės Lietuvių Pinigų" tiražas apsiribos vos keliais šimtais egzempliorių, todėl šios gausios iliustruotos knygos kainą išliko iki 10 dolerių. Visų iki rugpjūčio 30 d. užsisakiusių knygų asmenų vardai bus paskelbti pacioje knygoje. J. Kario adresas:

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

408 Park Ave.
Bridgeport 4, Conn.

